

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม:

กรณีศึกษาโรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่*

Title: Guidelines for Developing Educational Facilitation which is Consistent with Geo-culture: A Case Study of Highland School in Chiang Mai Province

¹เทอดพิทักษ์ จันทร์โลहित, เฉลิมชัย ปัญญาดี และ สมคิด แก้วทิพย์

¹Therdphitak Janlohit, Chalermchai Punyadee and Somkid keawtip

¹วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Terdpitak.J2021@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนางค์ประกอบการประเมินคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม กรณีศึกษา โรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ใช้หลักการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรและกลุ่มเป้าหมายคือผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่สูงจำนวน 22 ท่าน โดยวิธีการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา แบบพรรณนาความตามประเด็นข้อค้นพบ

ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนางค์ประกอบการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม สิ่งสำคัญที่สุดคือต้องจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ชุมชนและชาติพันธุ์ มีหลักสูตรการเรียนการสอนและประเมินผลที่สอดคล้องกับบริบท เพราะถือว่าเป็นกลุ่มเฉพาะ สามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางได้ สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการตนเองมีคณะกรรมการสถานศึกษาฯ ชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหาร มีเกณฑ์เฉพาะที่สอดคล้องกับสภาพบริบท และพัฒนาผู้เรียนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ 2) ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่แตกต่างกันโดยเรียงจากระดับมากไปน้อยคือ มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน ทักษะชีวิต เจตคติที่ดีต่องานอาชีพตามบริบท รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาชุมชนสามารถสร้างนวัตกรรม มีผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สามารถคิดคำนวณได้ตามวุฒิภาวะของผู้เรียน สามารถนำเอาภาษาถิ่นไปสื่อสารเพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้สามารถเทคโนโลยีสารสนเทศและแก้ปัญหาได้ตามศักยภาพผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

คำสำคัญ: พื้นที่สูง; ภูมิวัฒนธรรม; การพัฒนาการจัดการศึกษา

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to develop the quality assessment components in educational management of highland schools in accordance with geo-culture on a case study of highland schools in Chiang Mai Province; and 2) to investigate the effectiveness of highland school educational management in accordance with geo-culture. The study employed a mixed-method research approach, with 22 experts and specialists in the study of highland schools serving as the population and target group. The data were collected by focus group discussion and in-depth interviews. The collected data were analyzed using content analysis, and each finding was presented in a descriptive manner.

From the study, the following findings are found: 1) The development of quality assessment components in educational management of highland schools in accordance with geo-culture found that the most important thing is that educational management must take into account context, community, and ethnicity. Because they are a specialized group and can use the core curriculum, the learning curriculum and assessments that are in line with the context must be included. Schools can administer themselves with the community education committee taking part in the administration, emphasizing on specific criteria that are consistent with the context and developing ethnic students; 2) The effectiveness of highland school educational management in accordance with geo-culture is at different levels. All of these components are at a high level, in descending order: knowledge, basic skills, life skills, positive attitude toward occupation, and awareness of change, ability to apply knowledge to develop community and create innovation. Following that is the ability to think and calculate based on the maturity of the students, as well as the ability to communicate in local languages in order to improve Thai and English reading and writing skills. While the ability to use technology information and solve problems based on the students' potential are at a moderate level, respectively.

Keywords: Highland; Geo-Culture; Educational Management Development

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพื้นที่สูงให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับผู้จบการศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน แม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจาก

โรงเรียนพื้นที่สูงทุกแห่งมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรโรงเรียนพื้นที่สูงกำหนด ดังนั้น ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่โรงเรียนพื้นที่สูง ต้องคำนึงถึงตลอดเวลาไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรมใดหรือโครงการใดก็ตาม ผู้เรียนจะต้องได้รับผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวังกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017)

ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาดำรงผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาบนพื้นที่สูง วัฒนธรรมการเรียนรู้ ในอดีตการดำรงชีวิตของคนสมัยก่อนนี้เรียบง่าย คนในพื้นที่สูง ระบบโรงเรียนของรัฐยังไม่สามารถบริการได้ทั่วถึงในชนบทหรือพื้นที่สูง วัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนในพื้นที่สูงนั้น ผ่านการสืบทอด ถ่ายทอดให้คนลูกหลาน ให้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติด้วยกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่มีความเชื่อปรัชญาการศึกษา เป็นผู้นำนักปราชญ์ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์จะต้องปรับตัวเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด จึงมีวลีที่แพร่หลายและนำมาใช้ในการจัดการศึกษาคือ “Learning by doing” “หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง” จอห์น ดิวอี้ เป็นผู้นำนักปราชญ์ผู้ที่มีความเชื่อว่าความอยู่รอดของสรรพสัตว์ (ซึ่งหมายถึงมนุษย์ด้วยนั้น) ย่อมขึ้นอยู่กับปรับตัวของสิ่งนั้นๆ เน้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้สถานการณ์ที่เป็นจริง เพราะการศึกษาตามความคิดของจอห์น ดิวอี้ คือ ความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม ดังนั้นกระบวนการสร้างสรรค์ประสบการณ์ใหม่ที่ต่อเนื่องกับประสบการณ์เก่าไปเรื่อย ต้องส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ใหม่เพื่อเป็นวิธินำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันและอนาคตได้จนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ จนชำนาญ การศึกษาบนพื้นที่สูง วัฒนธรรมการเรียนรู้ การเรียนการสอนโดยผ่าน ความเชื่อ การขับร้อง บทประพันธ์ต่างๆ ต่าจู้ต่าหน้า ซอ ธา (ต่าจู้ต่าหน้า ภาษาปว้าเกอะญอ แปลว่า ความเชื่อ) เรียนรู้จาก (ซอ แปลว่าการขับร้อง ธา) (ธา หมายถึง บทประพันธ์เรื่องต่างๆ) โดยได้รับการถ่ายทอดโดย พี่ๆ โหม่ๆ ป่าๆ (ภาษาปว้าเกอะญอ แปลว่า ยาย, ปู่, แม่, พ่อ) วัฒนธรรมการเรียนรู้ หลักการเกี่ยวกับ วิถี วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญา ต่างๆ ซึ่งเป็นจนเกิดความเข้าใจและชำนาญในชีวิตประจำวัน เช่น วิชาการดำรงชีวิตตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเข้านอนอีกครั้ง เช่นเดียวกันวิชาชีพตั้งแต่เริ่มจำความได้ มีความพร้อม คือการสอนการทำไร่ไถนา การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืช เพื่อที่จะได้ผลผลิตจากการลงมือเรียนรู้ด้วยการปฏิบัตินำมาเลี้ยงชีวิตด้วยการพึ่งตัวเอง วัฒนธรรมการเรียนรู้อีกประการหนึ่งการ

เรียนรู้ผ่านความเชื่อคือ อาทิ เช่น เมื่อมีคนในหมู่บ้านป่วย ผู้รู้ หรือว่าหัวหน้าชนเผ่า เขาก็จะสอนให้ใช้ความเชื่อเข้ามารักษา เช่น เลี้ยงผี เพื่อที่จะบอกกล่าวว่ามีบ้านผีเรือนบางครั้งคนที่ป่วยอาจจะละเมิดหรือไม่ให้ความเคารบทำให้ไม่พอใจเลยถูกลงโทษ, ความเชื่ออีกอันหนึ่งคือการใช้คาถาอาคมรักษาผู้ป่วย, วัฒนธรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการรักษาคนป่วยด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ในธรรมชาติ สอนให้รู้จักและใช้ยาสมุนไพรที่มีตามชุมชนท้องถิ่น บนพื้นที่สูงที่เขาคายอยู่ช่วยรักษาชีวิตคนป่วยด้วยวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านการรักษาผู้ป่วย เพราะว่าในสมัยก่อนไม่มีโรงพยาบาล ด้วยอาศัยวัฒนธรรมการเรียนรู้และการถ่ายทอดการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตและเผ่าพันธุ์มาได้มาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบสมัยเก่าเริ่มเลือนรางหายไป เพราะว่ารัฐสามารถบริการด้านการศึกษาระบบโรงเรียนทั่วถึงพื้นที่สูง ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัยาศัย ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ไม่สามารถตอบโจทย์ปัญหา และความต้องการของผู้ครอง ชุมชนท้องถิ่น บนพื้นที่สูงได้ เพราะว่าจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ภูมิวัฒนธรรม และผู้เรียน

อนาคตวัฒนธรรมการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมและผู้เรียนในพื้นที่สูงการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นเข้มแข็งนั้นจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและเสริมพลังอำนาจให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและเข้าใจวัฒนธรรมของชุมชน อัตลักษณ์ท้องถิ่น และผู้เรียนสามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างอิสระการศึกษาบนพื้นที่สูงนั้นสนับสนุนให้ผู้เรียนมีอิสรภาพในการเรียนรู้สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ของตนเอง และมีลักษณะที่ยืดหยุ่นเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกลูกบังคับให้เรียนอย่างเร่งรีบ ผู้เรียนได้รู้จักพิจารณาความจริง และสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งต่อตนเอง ต่อภูมิวัฒนธรรมสังคมและระบบโดยรวม โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตนเองกับระบบอย่างสม่ำเสมอ เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ผู้เรียน มีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถระบุคุณค่าของการเรียนรู้ต่อตนเองได้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากได้เรียนสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อผู้เรียนจากการติดตามการปฏิรูปการศึกษาในรอบ 6 ปี หลังการประกาศใช้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยประเมินจากคุณภาพภายนอกสถานศึกษา 17,562 แห่งทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ 49.1 ของโรงเรียนทั้งหมด พบว่าการจัดการเรียนการสอนของครูยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังมีคุณภาพอยู่ในระดับร้อยละ 39.2 การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีคุณภาพอยู่ระดับร้อยละ 13.5 และครูสามารถนำผลการประเมินมาปรับการเรียน และเปลี่ยนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพเพียงร้อยละ 21.6 ของสถานศึกษาทั้งหมด การประเมินคุณภาพทางด้านผู้เรียนพบว่า ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมากในทุกกลุ่ม โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณและความคิดสร้างสรรค์ มีคุณภาพระดับดีเพียงร้อยละ 11.1 และการมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพดีเพียงร้อยละ 26.5 ของสถานศึกษาทั้งหมด (Office of Strategy and Integration Management, 2012) อย่างไรก็ตาม จากข้อเท็จจริงในการจัดการเรียนการสอนของประเทศที่ผ่านมา พบว่า การเรียนการสอนในโรงเรียนก็ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากเครื่องมืออุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนก็แตกต่างกันมาก ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาลด้วยกัน หรือโรงเรียนเอกชน ต่างจังหวัดนั้นไม่มีอุปกรณ์

สื่อการสอนเลยในขณะที่กรุงเทพฯ มีมากมาย ทำให้เด็กมีมาตรฐานไม่เหมือนกันอยู่แล้ว และนำเกณฑ์เดียวกัน มาวัดทำให้เกิดความล้มเหลวทางการศึกษา และในโรงเรียนก็ไม่ได้สอนเต็มที่เพราะต้องการให้นักเรียนมาเรียน พิเศษอันนำมาซึ่งรายได้เพิ่ม

จากปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น มีความสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาระบบการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในพื้นที่สูง หรือโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดาร ที่การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญ นอกเหนือเกณฑ์การประเมินคุณภาพมาตรฐานจากส่วนกลาง แต่ควรมุ่งเน้นการประเมินคุณภาพในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม สอดคล้องกับพื้นที่ และท้องถิ่นอาศัย ดังนั้น ในบทความวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนาองค์ประกอบการประเมินคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับ ภูมิวัฒนธรรม รวมทั้งศึกษาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับ ภูมิวัฒนธรรม เพื่อนำองค์ประกอบนี้มาใช้ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงให้สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและภูมิวัฒนธรรมของตนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบการประเมินคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่ สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม กรณีศึกษา โรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่ สอดคล้องกับภูมิ วัฒนธรรม กรณีศึกษา โรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษาการวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นการ ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยการผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ มีการ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ ส่วนการวิจัย เชิงคุณภาพมีการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคและเครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการประชุมสัมมนา จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความและการวิเคราะห์ เนื้อหา การวิจัยมีระเบียบวิธีวิจัย จำแนกตามขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการจัดการประชุมสะท้อนความคิดเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีประสบการณ์ และ ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่สูงเพื่อพิจารณาและกำหนดองค์ประกอบการประเมิน ประสิทธิภาพ การดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมโรงเรียน ในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีระเบียบวิธีการทำวิจัย ดังนี้

ประชากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่สูง จำนวน 22 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 1 คน ผู้มีประสบการณ์ด้าน การบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่สูง ผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่สูงจำนวน 9 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านติดตามประเมินผลจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้าน ประเมินและตรวจสอบภายในจำนวน 1 คน เชี่ยวชาญด้านการศึกษาในพื้นที่สูงจำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 22 คน กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเลือกโดยวิธีเจาะจง

การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเกต การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบพรรณนาความตามตัวแปร คำสำคัญ หรือประเด็นข้อค้นพบ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องความครอบคลุมของ เนื้อหา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษาแบบไม่ใช้วิธีการแบบสถิติ จำนวน 11 คน

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ปรึกษาคณะกรรมการควบคุมคุชฎีนิพนธ์ และทำ การปรับปรุงจนถูกต้องสมบูรณ์

3) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try – Out) กับผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้แทนชุมชน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 โรงเรียน จากนั้นนำข้อมูลไป คำนวณหาค่าสถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง(Construct Validity) โดยวิเคราะห์แบบสอบถาม รายข้อ (Item analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามใน แต่ละชุด (Item – Total analysis) โดยพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวม ความสัมพันธ์กับคะแนนรวม มากกว่า 0.295

ผลการคำนวณ พบว่า ทุกข้อคำถามมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมเกิน 0.295 คือ มีค่าอยู่ ะหว่าง 0.360 ถึง 0.983 ถือว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงโครงสร้าง

3.2) การวัดระดับความเชื่อมั่น หรือความเชื่อถือได้ (Reliability) ซึ่งหากเครื่องมือวัดที่มี ความเชื่อมั่นสูงไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งผลการวัดก็จะใกล้เคียงกันมาก การวัดระดับความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด จะ พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแอลฟาครอนบาค (Cronbach's α) มากกว่า 0.7

ผลการคำนวณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตัวแปรทุกชุด มากกว่า 0.7 กล่าวคือ มี ค่าระหว่าง 0.762 ถึง 0.973 แปลว่า เครื่องมือวัดหรือแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิผล ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงโดยการสังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบของการประเมิน คุณภาพของโรงเรียนในพื้นที่สูงร่วมกับบรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในเขตพื้นที่สูง จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ สังกัด สพพ.ชม. เขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน, สังกัด สพพ.ชม. เขต 2 จำนวน 27 โรงเรียน, สังกัด สพพ.ชม. เขต 3 จำนวน 55 โรงเรียน,

สังกัด สพป.ชม. เขต 4 จำนวน 5 โรงเรียน, สังกัด สพป.ชม. เขต 5 จำนวน 30 โรงเรียน, สังกัด สพป.ชม. เขต 6 จำนวน 42 โรงเรียน, และสังกัด สพม.34 ชม. จำนวน 7 รวมทั้งหมด 171 โรงเรียน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้แบบเจาะจง (Purpose Random Sampling) โดยเจาะจงจัดเก็บข้อมูลโรงเรียนในเขตพื้นที่สูงโดยมีหลักเกณฑ์ คือ การให้คำแนะนำของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษา การเป็นตัวแทนที่ดี และความสะดวกในการจัดเก็บ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมโรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ มีข้อค้นพบ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน รายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 องค์ประกอบการประเมินคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ตามเกณฑ์องค์ประกอบการประเมินคุณภาพใหม่ที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ในระดับที่แตกต่างกัน โดยเรียงจากระดับมากไปน้อย ดังนี้ มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน ทักษะชีวิตและเจตคติที่ดีต่องานงานอาชีพ ตามบริบทของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีทักษะชีวิต มีการดำรงชีวิตเป็นตัวอย่างในสังคม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ที่มีมิติท้องถิ่น เช่น โครงการคุณธรรม เน้นสร้างคนดี, โครงการวิชาการ, โครงการอาชีพ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยการอิงสมรรถนะของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสามารถคิดคำนวณได้ตามวุฒิภาวะความพร้อม ช่วงวัย ความเหมาะสมกับผู้เรียนที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีความสามารถนำเอาภาษาถิ่น ไปสื่อสารเพื่อพัฒนา การอ่าน การเขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและด้าน Digital communication literacy ความรอบรู้ด้านการสื่อสารดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาได้ตามความเหมาะสมของศักยภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

มาตรฐานที่ 2 การบริหารและการจัดการโดยโรงเรียนในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ตามเกณฑ์องค์ประกอบการประเมินคุณภาพใหม่ที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ในระดับที่แตกต่างกัน โดยเรียงจากระดับมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น/ชาติพันธุ์ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ อยู่ใน

ระดับมาก รองลงมาคือ มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษามีความชัดเจนตามภูมิวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจบริบทความเป็นท้องถิ่น/ชาติพันธุ์ เพื่อตอบสนอง ความเป็นชาติพันธุ์ได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมของโรงเรียน (หลักสูตรท้องถิ่นต้องเติมเต็ม) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ระดมทรัพยากรโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมในพื้นที่สูง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับชุมชนมีส่วนร่วม ในกระบวนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการระดมทรัพยากรทั้งด้านวัสดุ และภูมิปัญญา เพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดมทรัพยากร โดยเรียนรู้ผ่าน Online เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยโรงเรียนในพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพใหม่ ในระดับที่แตกต่างกัน โดยเรียงจากระดับมากไปน้อย ดังนี้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ตามภูมิวัฒนธรรมของพื้นที่ได้ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กค้นพบตนเอง ที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมของพื้นที่สูง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทวิภาษา/สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาตามบริบทของท้องถิ่นที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ด้านระดับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในระดับที่แตกต่างกัน โดยเรียงจากระดับมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนมีจิตสำนึกรักถิ่นฐาน ไม่มีความคิดทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ นักเรียนมีบทบาทในการสืบสานและดำรงวัฒนธรรมให้คงอยู่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความสามารถพึ่งตัวเองได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมาคือ นักเรียนมีการสร้างอาชีพในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมาคือ นักเรียนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมาคือ นักเรียนมีทักษะเพียงพอในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ มีผลคะแนนเฉลี่ยย้อนหลัง O - Net พัฒนาสูงขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม (บริบทสังคม) โรงเรียนในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่

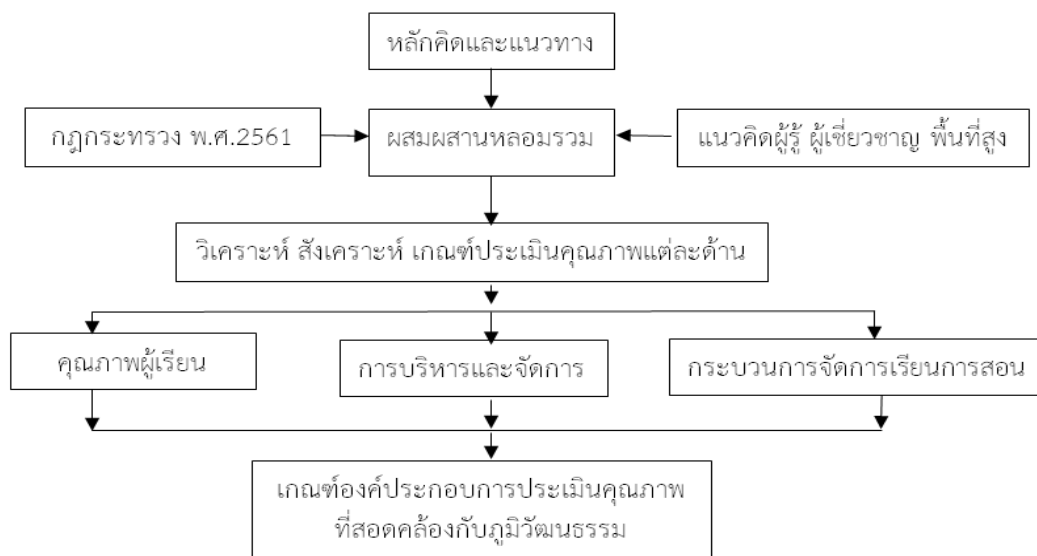
(n = 171)

ลำดับ	ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ	\bar{X}	SD.	ระดับ
1	นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ มีผลคะแนนเฉลี่ยย้อนหลัง O - Net พัฒนาสูงขึ้น	3.44	.92	ปานกลาง
2	นักเรียนมีทักษะเพียงพอในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม	3.71	.76	มาก
3	นักเรียนมีจิตสำนึกรักถิ่นฐาน ไม่มีความคิดทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด	4.08	.70	มาก
4	นักเรียนมีบทบาทในการสืบสานและดำรงวัฒนธรรมให้คงอยู่	4.00	.75	มาก
5	นักเรียนมีการสร้างอาชีพในท้องถิ่น	3.76	.80	มาก
6	นักเรียนมีความสามารถพึ่งตัวเองได้	3.83	.72	มาก
7	นักเรียนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	3.76	.75	มาก
น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย		3.79	.77	มาก

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม กรณีศึกษา โรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่” ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการประเมินคุณภาพในการจัดการศึกษา
2. ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม

รูปภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า 1. การนำเสนอร่างเกณฑ์ องค์ประกอบประกอบการประเมินคุณภาพการศึกษา ดังกล่าว ต่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประกอบด้วย ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่สูงจำนวน 22 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 1 คน ผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่สูง ผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่สูง จำนวน 9 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านติดตามประเมินผล จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านประเมิน และตรวจสอบภายใน จำนวน 1 คน เชี่ยวชาญด้านการศึกษาในพื้นที่สูงจำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 22 คน ณ ห้องประชุมวิทยาลัยบริหารศาสตรมหาวิทาลัยแม่โจ้ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของร่างเกณฑ์องค์ประกอบประกอบการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม จนนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเป็นเกณฑ์องค์ประกอบของการประเมินคุณภาพการศึกษาใหม่ พบว่า การประเมินคุณภาพภายนอก (รอบที่ 3) ของแต่ละโรงเรียนที่ผ่านมา โรงเรียนในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการประเมินแต่ละโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ Klanurak (2016) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัด สพป.ร.น.เขต 1 ภาพรวมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ โดยผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและเอาใจใส่นักเรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม กรณีศึกษา โรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน โดยโรงเรียนในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ตามเกณฑ์องค์ประกอบประเมินคุณภาพใหม่ ที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ Boontos (2011) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนโดยดำเนินการพัฒนารูปแบบและนำเสนอ 6 ขั้นตอนโดยเพิ่มขึ้นตอนการเตรียมการก่อนวิจัย และขั้นประเมินและปรับปรุงการบริหาร

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามเกณฑ์องค์ประกอบประเมินคุณภาพใหม่ ที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ในระดับที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Yodmuldee (2007) ศึกษาความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ใน สพป.ช.ร.เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวัง และสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนใน สพป.ช.ร. เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน สพป.ช.ร. เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกับสภาพความเป็นจริง ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มาตรฐานที่ 2 การบริหารและการจัดการ ผลการศึกษา พบว่า ตามเกณฑ์องค์ประกอบการประเมินคุณภาพใหม่ ที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ในระดับที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Niparam (2010) ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ของโรงเรียนสังกัด สพป.นม. เขต 1-7 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ของโรงเรียนสังกัด สพป.นม. เขต 1-7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผลการศึกษา พบว่า ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพใหม่ ที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ในระดับที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Chansathien (2011) ศึกษาการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยปูน สพป.สร.เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านคุณภาพผู้เรียนในภาพรวม อยู่ในดับปานกลาง 4. สรุปผลการศึกษาพบว่า มีประสิทธิผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม ด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในระดับที่แตกต่างกันสอดคล้องกับการศึกษาของ Songpan (2015) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ผังอันดามัน พบว่าโรงเรียนควรมีการยืดหยุ่นในการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบ CIPOO

สรุป

ผลการพัฒนาองค์ประกอบการประเมินคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบนพื้นที่สูงเพราะการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันไม่สอดคล้องกับนักเรียนในพื้นที่สูง โดยเฉพาะหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาจากส่วนกลางคือกระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนบนพื้นที่สูงต้องเรียนหลักสูตรเดียวกับนักเรียนในพื้นที่ราบปกติทั่วไป ความแตกต่างของบริบทโดยสิ้นเชิง ด้านความพร้อมของผู้เรียน ด้านการคมนาคมของผู้เรียน ด้านเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ตัวเนื้อหาหลักสูตรโดยส่วนมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมโรงเรียนในพื้นที่สูง ยกตัวอย่างเช่น การตัดชุดเสื้อผ้าชุดๆ หนึ่ง ชุดนี้เหมาะสมกับคนปกติทั่วไปในพื้นที่ราบ แต่ไม่เหมาะสมกับคนในพื้นที่สูง เพราะบริบทและภูมิวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน เช่นเดียวกับหลักสูตรการเรียนการสอนที่ภาครัฐจัดให้นักเรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยเฉพาะการออกเกณฑ์การประเมินก็เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรมโรงเรียนในพื้นที่สูง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับโรงเรียนในพื้นที่สูงดังนี้ มาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มีความสามารถในการสื่อสาร ภาษาถิ่น หรือภาษาชาติพันธุ์ ที่สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียนในพื้นที่สูง เพราะตัวชี้วัด เกณฑ์การประเมินจากการประกาศกฎกระทรวงไม่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนพื้นที่สูง เช่น การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ นักเรียนโรงเรียนในโรงเรียนปกติทั่วไปผ่านเกณฑ์การประเมินมากกว่า นักเรียนโรงเรียนในพื้นที่สูง ดังนั้น หากสามารถปรับเกณฑ์การประเมินเหมาะสม

กับผู้เรียน ตามตัวชีวิต เกณฑ์การประเมินที่นำเสนอ นักเรียนโรงเรียนในพื้นที่สูง สามารถสื่อสาร ภาษา ถิ่น หรือภาษาชาติพันธุ์ ก็สามารถผ่านเกณฑ์ การประเมินที่สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียนในพื้นที่สูงได้

ประสิทธิผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาสถานศึกษาในพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม โรงเรียนในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ผู้เรียนหลังจากจบการศึกษาภาคบังคับ ต้องมีสมรรถนะดังนี้ นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ มีผลคะแนนเฉลี่ยย้อนหลัง O - Net พัฒนาสูงขึ้น นักเรียนมีทักษะเพียงพอในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม นักเรียนมีจิตสำนึกรักถิ่นฐาน ไม่มีความคิดทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด

นักเรียนมีบทบาทในการสืบสานและดำรงวัฒนธรรมให้คงอยู่ นักเรียนมีการสร้างอาชีพในท้องถิ่น นักเรียนมีความสามารถพึ่งตัวเองได้ นักเรียนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำองค์กรในการสร้างระบบการบริหารที่ดี กำหนดนโยบาย แนวทางกลยุทธ์ เพื่อการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากรให้เกิด ประสิทธิภาพ ลดการสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์มีโครงสร้างการบริหารงานที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานในพื้นที่สูง เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้เสีย โดยวิเคราะห์ศักยภาพ ความเหมาะสมและความต้องการของชุมชนในพื้นที่สูง

1.2 การประกันคุณภาพในพื้นที่สูงขนาดของสถานศึกษามีความแตกต่างกันตามภูมิวัฒนธรรม ผู้บริหารควรมีการเสริมสร้างความตระหนักแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการร่วมกันวิเคราะห์ จัดการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อการยกระดับการศึกษาให้ มีมาตรฐาน จุดเน้นคือ การดำเนินงานให้เป็นไปในลักษณะการเชื่อมโยงมาตรฐานสถานศึกษากับมาตรฐาน แห่งชาติที่สูงขึ้น ถึงแม้ว่าการดำเนินงานจะไม่ได้ยึดโยงตามกฎกระทรวง ตามมาตรฐานแห่งชาติก็ตาม อันจะ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน การสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ชุมชนในพื้นที่สูง ซึ่งเป็นผู้ได้รับ ผลประโยชน์อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรคและนวัตกรรม ที่ค้นพบของการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพในพื้นที่สูง ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำไปกำหนดกรอบ และ แนวทางการปฏิบัติให้เกิดความชัดเจน จัดทำเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และควรมีการกำหนดติดตามอย่างเข้มงวด ปรับปรุงพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

References

- Boontos, M. (2011). *Management model development For Internal Quality Assurance That Affects School Quality Under Office Basic Education Commission*. (Doctoral Dissertation). Ubon Ratchathani Rajabhat University. Ubon Ratchathani
- Chansathien, S. (2011). *Developing Internal Quality Assurance Quality of Learners as Standard Basic Education of the Ministry of Education: Case Study of Ban HuayPun School Surin Educational Service Area Office, Region 3*. (Master's Thesis). Rajabhat MahaSarakham University. Maha Sarakham.
- Klanurak, S. (2016). *The Operational for Educational Quality Assurance in Medium-sized School of Koh Kaew Group Rayong Primary Educational Service Area Office 1*. (Master's Thesis). Burapha University. Chonburi.
- Lekawattana, T. (2007). *The Development of an Internal Quality Assurance Model for Basic Educational Schools Using a Benchmarking Approach* (Research Report). Phitsanulok: Naresuan University.
- Nitaram, A. (2010). *Study the Problem and Approach Solve Operational Problems According to Basic Education Standards Administration and Education of The School Under the Nakhon Ratchasima Educational Service Area Office, District 1-7*. (Master's Thesis). Nakhon Ratchasima Rajabhat University. Nakhon Ratchasima.
- Songpan, W. (2015). *The Development of School Administrative Model for Achieving Internal Quality Assurance of Secondary Schools in South Andaman Area*. (Doctoral Dissertation). Hatyai University. Songkhla.
- The Secretariat of the House of Representatives. (2017). *The Constitution of the Kingdom of Thailand 2017: Enforcement education*. Bangkok: Academic Office.
- Yodmuldee, C. (2007). *Alternative: Expectations and Management Basic Educational Administration Quality in Accordance with Student Parents Attitudes in Chiangrai Educational Services Area (Region 1)*. (Independent study bachelor's degree). Chiang Rai Rajabhat University. Chiang Rai.